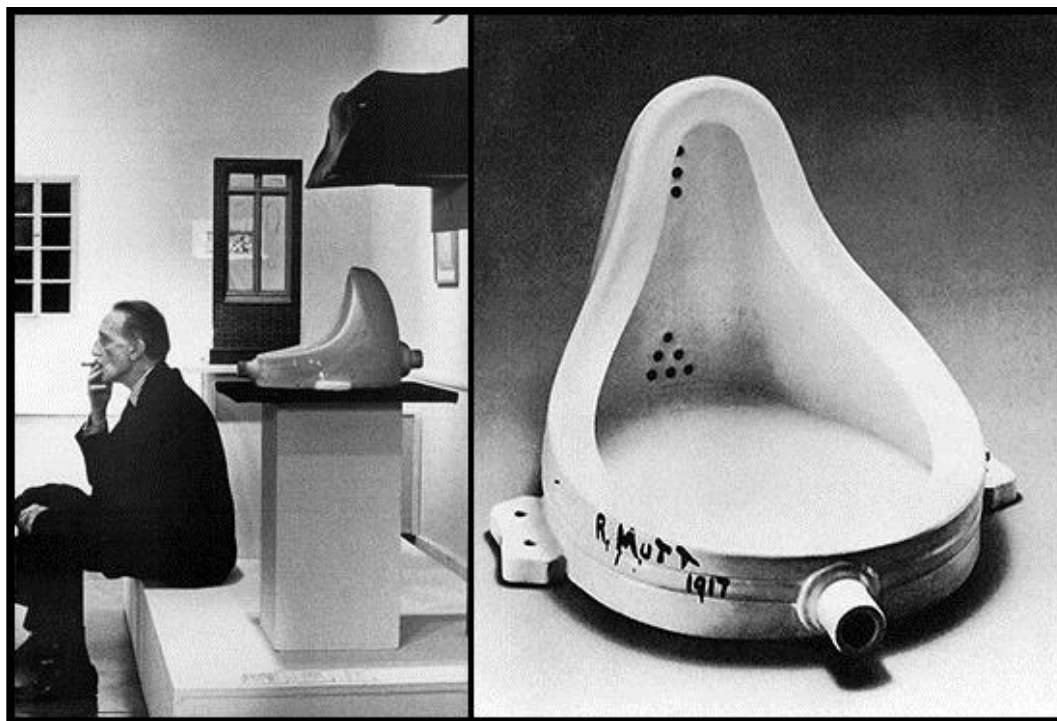


# SOUČASNÉ UMĚNÍ



Marcel Duchamp – „Fontána“ (1917)

## Historický exkurz

- Dříve byla za umění považována jakákoliv dovednost, v případě výtvarného umění tedy ta **řemeslná**.
- Později bylo za umění považováno vše **„krásné“ a „estetické“**. Přes realismus se umění dostalo až k impresionismu, který byl nahrazen fotografií.
- Pak M. Duchamp vystavil pisoár, továrně vyrobený neestetický předmět (Aby ho povznesl na úroveň uměleckého díla, provedl na něm tři změny: postavil ho na podstavec, podepsal ho fiktivním jménem R. Mutt a připojil rok vzniku. Zároveň se ptá: je možné, aby člověk vytvořil něco, co není uměleckým dílem?)
- Duchamp demonstroval, že umění lze vytvořit z čehokoliv, jediné co dělá z předmětu umělecké dílo je náš postoj a ochota ho jako umění akceptovat.



Mistr třeboňského oltáře  
„Zmrtvýchvstání“ (1380-5)



Claude Monet „Imprese - západ slunce“ (1872)



Marcel Duchamp „Fontána“ (1917)

## Znepokojující objekty

- Výraz „*znepokojující objekty*“ poprvé použil výtvarný kritik Herold Rosenberg
- Upozorňoval na uměleckou tvorbu, u níž si divák nebyl jistý, zda se o umění opravdu jedná.
- Takové objekty v divákovi vyvolávají pocity provokace, vztek, nechápavost, otrávenost a nutí nás přemýšlet o způsobu poznávání, o tom, jak vlastně tyto věci vnímáme.
- Takový objekt nás nutí překračovat naše rutinní reakce, je na hranici toho, co je v umění ještě akceptovatelné, zkoumá reakce diváka.
- Umění 20. století je leckdy vnímáno jako nepochopitelné, bez řemeslné zručnosti, mravně pokleslé s cílem šokovat nebo popudit.
- Divák je zvyklý na tradiční podobu umění, hledá v umění krásno, estetično nebo nějaký srozumitelný kód, který ale leckdy moderní umění neobsahuje.
- Změny v umění jsou dané vývojem společnosti, poměrů, vztahu ke světu apod. (Eiffelova věž byla svého času společností odsuzována, Kaplického knihovna?)

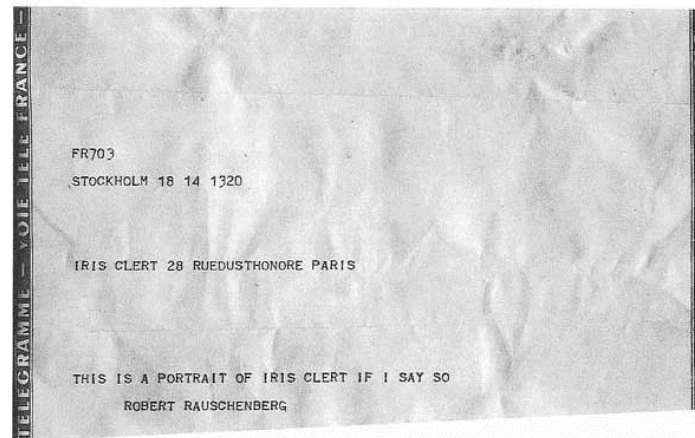
# Od objektu ke konceptu

## Robert Rauschenberg

- Vygumovaná kresba Willema de Kooninga z roku 1953. Mladý umělec tehdy jednoduše vygumoval dílo slavného protagonisty abstraktního expresionismu (s jeho souhlasem) a vystavil ho, jako svoje dílo.
- Na začátku 60.let Rauschenberg v konceptu vytváření umění začal prosazovat roli umělce, jakožto toho, kdo určuje, co je umění. V roce 1961 obdržel pozvání k účasti na výstavě v Galerii Iris Clert. Úkolem zúčastněných umělců bylo vytvořit a vystavit portrét majitelky galerie, Iris Clertové. Rauschenbergův příspěvek spočíval v telegramu, ve kterém stálo „Toto je portrét Iris Clertové, pokud řeknu, že to tak je.“



Robert Rauschenberg  
„Kola“



Robert Rauschenberg  
„Portrét Iris Clert“ (1961)

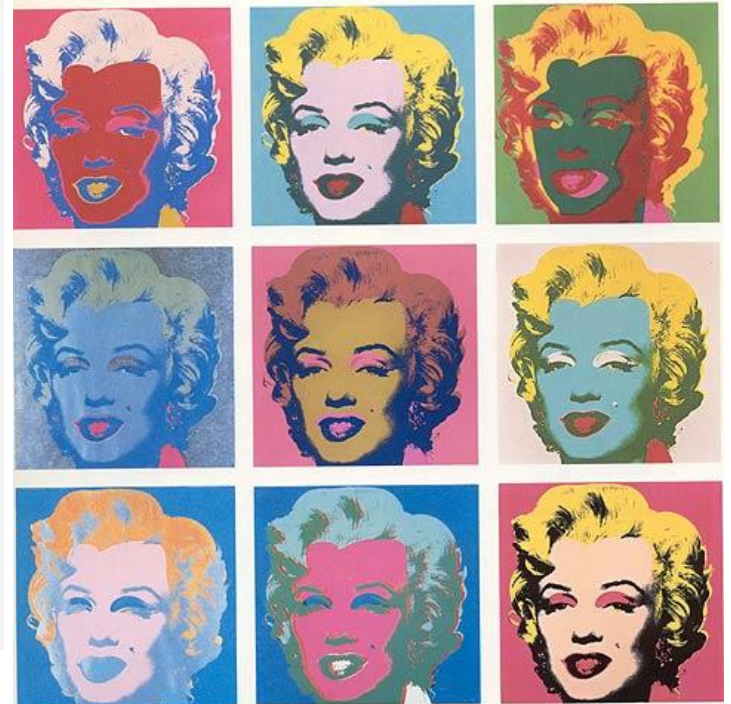


Robert Rauschenberg  
„Vygumovaná kresba“ (1953)

# Masová produkce / reklama

## Andy Warhol

- Obrazy Campbellových polévek – zvrácení pojmu umělecké dílo, masová produkce díky sítotisku, na které se podílelo kolem 15 lidí v jeho Factory



Andy Warhol - „Campbellovy polévky“ (1962), „Marilyn Monroe“ (1962)

# Konceptuální umění

- Je jen myšlenkou, umělecké dílo fyzicky neexistuje

## **Robert Barry**

- Vytvořil tzv. Telepatické dílo sestávající z prostého sdělení: V průběhu této výstavy se pokusím telepatickou cestou komunikovat umělecké dílo, jehož podstatou je série myšlenek, které nepříslušejí ani jazyku, ani obrazové představě.

Robert Barry - „Telepatické dílo“ (1969)

## **Yves Klein**

- Vyklidil pařížskou galerii, vymaloval ji na bílo a prostor vystavil – svoji představu o umění prezentoval jako nic, výstavy se zúčastnilo víc než 3000 lidí.
- Primárním objektem byla sama prázdnota

# Body art

- Tělové umění, výtvarným prostředkem je tělo

## Yves Klein

- Antropometrie – malba nahými ženskými těly modrou barvou na plátno

## Marina Abramovič a Ulay

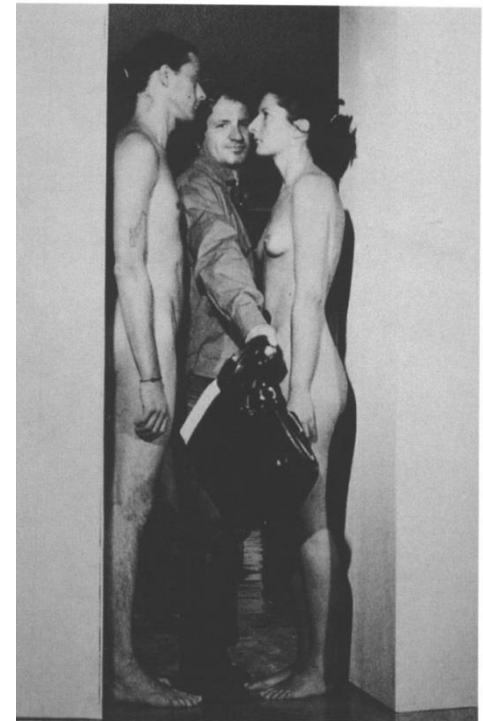
- sebezraňování, snaha překročit vlastní hranice, zkouší co vydrží



Yves Klein - „Antropometrie“ (1960)



Marina Abramovič – „10 nožů“ (1973)



Marina Abramovič a Ulay – „Imponderabilia“ (1977)

# Běžný předmět uměleckým dílem

Jiří Kolář - koláže



Claes Oldenburg



Daniel Spoerri



Méret Oppenheim

